

Til

Energi- og miljøkomiteen

Lov om bærekraftige produkter – prop. 67 L (2025-2026)

Innledning

NORSKOG, Norges Skogeierforbund, NOBIO, Norges Bondelag og Norsk Biokullnettverk gir med dette et felles innspill til behandlingen av Prop. 67 L (2025–2026) – lov om bærekraftige produkter.

I proposisjonen legges det til grunn at forslaget kun gjelder etablering av en hjemmel for senere forskriftsregulering, og forslaget fremstår dermed formelt som en avgrenset og lovteknisk justering. I realiteten legger forslaget til rette for at sentrale og materielle deler av bærekraftskriteriene i EUs fornybardirektiv kan gjennomføres uten behandling i Stortinget, og setter viktige føringer for hvordan disse kriteriene skal innarbeides i norsk rett. Forslaget åpner for regulering gjennom forskrift, med betydning for flere sektorer, herunder bioenergi og skogbaserte verdikjeder. Etter vårt syn reiser dette prinsipielle spørsmål knyttet til forholdet mellom lov og forskrift, politisk behandling og nasjonal tilpasning, som bør belyses nærmere.

Forslaget er mer enn en rent teknisk endring

Departementet presiserer i proposisjonen at lovforslaget «ikke er begrunnet i et materielt behov for en ny lovhjemmel». Samtidig etablerer forslaget en vid forskriftshjemmel som i praksis åpner for omfattende regulering av råstoff, produksjonsformer og dokumentasjonskrav knyttet til bioenergi og skogsbiomasse.

Bærekraftskriteriene i senere revisjoner av fornybardirektivet har et langt videre virkeområde enn drivstoff til transport. De omfatter også fast biomasse, biogass og brensel til varme- og kraftproduksjon. Dette kommer bare indirekte frem i proposisjonen, men følger klart av definisjonen av «brenslar» i merknadene til foreslått § 4 a.

Forslaget legger dermed føringer for fremtidig regulering av skogbruk og bioenergi, ved at forskriftsfestede bærekraftskrav får direkte betydning for forvaltningspraksis og markedsadgang, selv om det formelt sett kun etablerer en hjemmel. Endringen kan derfor ikke anses som utelukkende teknisk.

Gjennomføring på forskriftsnivå svekker politisk behandling

Forslaget legger til grunn at den konkrete gjennomføringen av bærekraftskriteriene skal skje på forskriftsnivå, uten videre behandling i Stortinget. Dette innebærer at sentrale spørsmål om regelverkets rekkevidde, avgrensninger, dokumentasjonskrav og nasjonale tilpasninger avgjøres av forvaltningen.

For skogsektoren er dette særlig problematisk. Bærekraftskriteriene griper direkte inn i arealbruk, skogforvaltning og primærproduksjon, områder som tradisjonelt reguleres gjennom sektorlovgivning, som skogbruksloven og naturmangfoldloven, og som er politisk forankret gjennom lov.

Ved å legge gjennomføringen til forskrift flyttes en betydelig del av den reelle normdanningen ut av Stortingets behandling. Dette reduserer muligheten for åpen politisk debatt og gjør det vanskeligere å sikre nødvendig nasjonal tilpasning til norske naturgitte forhold og eksisterende forvaltningsregimer.

Vi vil i denne sammenheng peke på at Sverige har valgt å gjennomføre tilsvarende bærekraftskriterier i lovs form. Dette gir et bredere demokratisk grunnlag for reguleringen og større forutsigbarhet for berørte aktører.

Prematurt tidspunkt og manglende avklaringer

Departementet viser til at konsekvensene av rettsaktene skal utredes i det senere forskriftsarbeidet. Samtidig er sentrale forhold ved praktiseringen av gjeldende regelverk fortsatt uavklart, blant annet knyttet til dokumentasjonskrav og rapportering fra og med 2026. Dette tilsier etter vårt syn at lovendringen fremmes på et prematurt tidspunkt hvor det fortsatt er betydelig usikkerhet for berørte aktører, og hvor nødvendige avklaringer må på plass.

Vid anvendelse av forskriftshjemmelen

Det fremgår av merknadene til foreslått § 4 a at hjemmelen ikke bare er ment å benyttes til gjennomføring av gjeldende regelverk, men også kan brukes til å gjennomføre andre og fremtidige EU-rettsakter som innlemmes i EØS-avtalen. Dette innebærer at Stortinget gir samtykke til en hjemmel med et åpent fremtidsperspektiv, hvor senere endringer i EU-regelverket kan få direkte virkning gjennom forskrift. For skogbruket og skogbaserte verdikjeder reduserer dette forutsigbarheten og øker risikoen for gradvis regelverksutvikling uten ny politisk behandling, noe som etter vårt syn forsterker behovet for tydelig parlamentarisk forankring.

Proposisjonen legger samtidig til grunn at bestemmelser om tilsyn, overtredelsesgebyr og straff skal gjelde for forskrifter fastsatt med hjemmel i ny § 4 a. Dette innebærer at fremtidige forskriftskrav kan få direkte rettsvirkninger og sanksjonsmuligheter for skogeiere og skogbaserte verdikjeder, uten at det konkrete regelverket har vært behandlet i Stortinget. Etter vårt syn skjerper dette behovet for politisk forankring på lovnivå.

Utvidet virkeområde og indirekte regulering av primærnæringene

Proposisjonen gir hjemmel til å stille bærekraftskrav til alle typer brensler som kan omdannes til energi. I praksis vil dette omfatte store deler av skogbaserte verdikjeder, og innebærer dermed en indirekte regulering av primærproduksjonen gjennom produktlovgivning, fremfor gjennom sektorlovgivning for primærnæringene. Samtidig fremgår det i liten grad av proposisjonens hoveddel hvilke sektorer som faktisk berøres, og vi etterlyser derfor større tydelighet om virkeområdet og hvilke sektorer som faktisk berøres.

Etter vår vurdering er dette skifte prinsipielt uheldig. Skogbruket er allerede underlagt et omfattende og velfungerende regelverk, samt anerkjente sertifiseringsordninger som ivaretar miljø- og bærekraftshensyn. Innføring av parallelle krav gjennom produktregelverk kan skape overlapp, uklarhet og i verste fall motstridende regulering.

Departementet peker selv på at bærekraftskriteriene kan berøre råstoff som allerede er regulert av annet sektorregelverk, og uttaler at «eventuelle konflikter bør identifiseres og forsøkes løst i forbindelse med gjennomføringsarbeidet». Dette indikerer at forholdet mellom krav etter lov om bærekraftige produkter og eksisterende regelverk, herunder skogbruksloven, ikke er tilstrekkelig avklart. I stedet synes avklaringer å være forskjøvet til forskriftsutforming og forvaltningspraksis.

For skogeiere innebærer dette en rettslig usikkerhet om hvilket regelverk som i praksis vil være styrende, noe som svekker forutsigbarheten for investeringer og langsiktig forvaltning. Dette er særlig krevende for skognæringen, som kjennetegnes av lange tidshorisonter, kapitalbinding over mange tiår og begrensede likviditetsmarginer. Etter vårt syn burde derfor forholdet til gjeldende sektorlovgivning vært tydeligere avklart og belyst på lovnivå.

Det er også grunn til å stille spørsmål ved proposisjonens vurdering av at forslaget ikke vil ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. For skogeiere og bioenergiaktører kan krav til dokumentasjon, sertifisering og revisjon medføre betydelige kostnader og økt administrativ belastning.

Lovens egnethet som gjennomføringsramme for regulering av primærnæringene

Vi vil også peke på at lov om bærekraftige produkter er utformet for regulering av bestemte produktkategorier og verdikjeder, med hovedvekt på produktkrav, materialbruk og sirkularitet. Bærekraftskriteriene i fornybardirektivet retter seg derimot i stor grad mot forhold knyttet til råstoff, arealbruk og primærproduksjon. Dette ble også påpekt i høringsrunden ved årsskiftet. Proposisjonsforslaget gir imidlertid ikke en reell drøfting av denne innvendingen, men legger til grunn at eventuelle problemstillinger kan håndteres i det senere forskriftsarbeidet, noe som i praksis skyver problemet fremover. Etter vårt syn innebærer dette en risiko for at bærekraftige produkter-loven gradvis tas i bruk som en generell samleløsning for stadig nye reguleringer, uten at lovens formål og egnethet som gjennomføringsramme vurderes på nytt. Dette tilsier at valg av gjennomføringslov bør vurderes grundigere, særlig når reguleringen får direkte betydning for primærnæringer som allerede er underlagt sektorlovgivning.

Samlet vurdering og anbefalinger

Vi mener Prop. 67 L (2025–2026) flere prinsipielle spørsmål som ikke er tilstrekkelig belyst:

- Forslaget legger til rette for omfattende regulering gjennom forskrift, med begrenset politisk behandling.
- Tidspunktet for lovendringen er uheldig, gitt stor usikkerhet og manglende avklaringer.
- Virkeområdet omfatter i praksis langt mer enn drivstoff til transport, og kan få betydelige konsekvenser for skogbruk og skogbaserte verdikjeder.

På denne bakgrunn vil vi oppfordre Stortinget til å vurdere om saken er tilstrekkelig opplyst for behandling, og om sentrale spørsmål knyttet til gjennomføring av bærekraftskriteriene bør løftes til lovnivå. Vi viser også til EØS-utvalgets innstilling som anbefalte at EU-lovgivning bør gjennomføres i lovs form, ikke som forskrift. En bredere politisk forankring vil bidra til økt legitimitet, bedre nasjonal tilpasning og mer forutsigbare rammevilkår for skogbaserte verdikjeder.

Med vennlig hilsen

Kristine Jakobsen, NORSKOG

Katharina Månum, NOBIO

Simen Solbakken, Norges Bondelag

Per Skorge, Norsk Biokullnettverk

Ellen Alfsen, Norges Skogeierforbund

Med vennlig hilsen
NORGES SKOGEIERFORBUND
Alfsen, Ellen